

SZAKDOLGOZAT

Farkasné Németh Anna Franciska

Kaposvár

2024

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Pedagógiai Kar

Érzékenyítés gyermekkorban

Szakdolgozat

Tóth-Szerecz Ágnes
Tanársegéd

Farkasné Németh Anna Franciska
Gyógypedagógia BA

Kaposvár
2024.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés, témaválasztás indoklása	1
2. Kutatási kérdések megfogalmazása.....	3
3. Szakirodalmi áttekintés.....	4
3.1. Érzékenyítés.....	4
3.2. Gyermek, mint befogadó.....	7
3.3. Érzékenyítés módszereinek megközelítése	9
4. Kutatásom bemutatása.....	12
4.1. Kutatásmódszertani eszköz	13
4.2. Kérdőívek elemzése	14
4.2.1. Pedagógusoknak szánt kérdőív	14
4.2.2. Szülői kérdőív	20
4.2.3. Kérdőívek összegzése.....	24
5. Kutatási kérdések megválaszolása	24
6. Összegzés.....	25
Irodalomjegyzék.....	27
Melléklet	30
1. Pedagógusok kérdőíve	30
2. Szülők kérdőíve	34
3. Konzulensi nyilatkozat.....	38
4. Hallgatói nyilatkozat.....	39
Köszönetnyilvánítás	40

1. Bevezetés, témaválasztás indoklása

Leendő gyógypedagógusként fontosnak tartom tanulmányozni az érzékenyítés szerepét gyermekkorban, és annak helyét a pedagógiai munka folyamatában. A témaválasztásom indoklása egyszerű. Szívemhez közel áll ez a korcsoport, óvodapedagógusként dolgozom. Mindig is igyekeztem a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelve a befogadást, elfogadást erősíteni, nem csak a gyermekek körében, hanem szülők körében is. Tanulmányaim során pedig egyre közelebb került hozzám ez a fajta megsegítés, amellyel támogatni tudom az atipikusan fejlődő gyermekeket. Mostanra szívügyemmé vált, ezért tartottam fontosnak ebben a témakörben kutatni. A továbbiakban pedig kiemelt céloknak tekintem, hogy az érzelmeimet, egy holisztikus szakmai tudással tudjam majd alátámasztani. Úgy vélem, ez az a korosztály, ahol az érzékenyítés magjait mélyre el lehet ültetni, amely később megalapozza az egyének társadalmi, szociális megítélését, elfogadását.

Az érzékenyítés aktuális téma a nevelésben, fejlesztésben, mégis úgy gondolom, hogy mind az otthoni környezetbe és mind az intézményes nevelés során egyre kevesebbet, vagy egyáltalán nem is alkalmaznak tudatos, tervezett módszereket az elfogadtatás érdekében. Véleményem szerint ez több tényező is köszönhető. Egyrészt az érzékenyítéshez, és az érzelmek magas szintű funkcionálásához szükséges az empátia, elfogás, egymás segítése.¹

Manapság felgyorsult világunkban, az énközpontúság a külső elvárásoknak való megfelelés, a belső elcsendesedés hiánya, mint lelki szükséglet gátja az érzelmi intelligencia kialakulásának. Az emberek a maguk életterében, a saját önös érdekeiket előtérbe helyezve nehezítik ezt a folyamatot. Másrészt a teljes elfogadás, és annak hiteles közvetítése nem jellemző társadalmunkra. Ugyanakkor a lehetőség ott lenne, hiszen a társadalmi fejlődés és változások, például az oktatás, az urbanizáció és a globalizáció, hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az emberek nyitottabbá váljanak és elfogadják a különféle életmódokat és kultúrákat. Ezt alátámasztaná az, hogy a legtöbb országban jogi és politikai intézkedések születtek az átlagtól eltérően élők védelmére és jogainak biztosítására. Ez az egyenlőség előmozdításához és az elnyomás elleni küzdelemhez járul hozzá.

Fő kérdés, hogy mire/kikre szeretnénk érzékenyíteni gyermekeinket? Napjainkban számos eltéréssel találkozhatunk, így társadalmi problémára adhat okot az odafigyelés, elfogadás.

¹ Golemann, D. (1995/1997): Érzelmi intelligencia. Háttér Kiadó, Budapest.

Fogyatékoság tekintetében, számuk a Központi Statisztikai Hivatal hivatalos forrásából², 2001. évit összehasonlítva a 2022. évvel mind az Európai Unió, mind a Magyarországi statisztikát tekintve számuk évről, évre nő. Sokféle kihívással szembesülhetnek az életük során, azok az emberek, akik valamiben korlátozottak. Ezek között nemcsak a fizikai akadályok tartozhatnak, hanem a társadalmi kirekesztés, oktatási és foglalkoztatási nehézségek is. Ezeknek az embereknek a társadalmi beilleszkedése nemcsak az ő személyes fejlődésük, hanem a társadalom egésze számára is rendkívül fontos lenne.³ Az inkluzív és elfogadó társadalom előmozdítása mindenki érdeke, amely hozzájárul a sokszínűség tiszteletéhez és gazdagításához. Az érzékenyítés, ezért játszik fontos szerepet abban, hogy az emberek megértsék és elfogadják a valamilyen korlátozottsággal élő személyeket, és támogassák őket a teljes életvitelben és a társadalomba való integrációban.

A sajátos nevelési igény és a beilleszkedési, tanulási, magatartási zavar, mint fogalom, olyan egyéni szükségleteket és kihívásokat jelöl, amelyekkel egy gyermek vagy egy tanuló speciális figyelmet, támogatást és oktatási megközelítéseket igényel. Ezek a szükségletek sokféle formában megjelenhetnek, és különböző okokra vezethetők vissza. Tanulási nehézségeket tekintve ide tartozik a diszlexia, diszkalkulia, diszgráfia és más tanulási zavarok, amelyek megnehezítik a tanulót az olvasásban, írásban vagy matematikában való fejlődésben. Viselkedési problémák lehetnek például az ADHD, az autizmus spektrum zavar vagy más viselkedési rendellenességek, amelyek befolyásolják társas interakciók zökkenőmentes megvalósulását. Értelmi vagy fejlődési késés olyan kihívásokkal járnak, amelyek a gyermek értelmi vagy fejlődési szintjének elmaradását jelentik más gyerekekhez képest. Fizikai vagy érzékszervi fogyatékoságok csoportjába tartoznak a látás-, hallás- vagy mozgásszervi problémák, amelyek speciális támogatást és segítséget igényelnek az oktatásban és az élet más területein.

Pontos fogalmi meghatározást a 2011. évi CXCV. köznevelési törvény írja le. Kiemeli azokat a gyermekeket, tanulókat, akik az a különleges bánásmódot igényelnek. A sajátos nevelési igényt szakértői bizottság szakértői véleménye határoz meg, amely alapján lehet: mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes

² [4.1.1.33. A magukat fogyatékosnak vallók korcsoport és a fogyatékoság típusa szerint \(ksh.hu\)](#)

Letöltés ideje: 2024.03.10.

³ Dr. Bihariné Kalászi Beáta: Fogyatékosággal élők társadalmi inklúziója – nemzetközi jó gyakorlatok. Szellem és Tudomány a Miskolci Egyetem Alkalmazott Társadalomtudományok Intézetének folyóirata 2021/3. szám. 5-22. oldal

előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyermek vagy tanuló.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek vagy tanuló esetében szintén szakértői bizottság szakértői véleménye dönt. A törvény alapján ezek a gyermekek az életkorukhoz viszonyítottan jelentősen alul teljesítenek, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzdenek, közösségbe való beilleszkedésük, továbbá személyiségfejlődésük nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.⁴

A különleges bánásmód sokféle formában megnyilvánulhatnak. Minden gyermeknek, tanulónak egyedi szükségletei lehetnek, és vannak is. Az oktatási rendszereknek és az intézményeknek fel kell készülniük arra, hogy megfeleljenek ezeknek az igényeknek, és biztosítsák az egyenlő lehetőségeket minden tanuló számára. Ez magában foglalhatja az egyéni támogatási tervek kidolgozását, differenciált oktatási megközelítéseket és más speciális intézkedéseket az oktatás minőségének javítása érdekében.

Pedagógusként abban van nagy szerepünk, hogy a szemléletformálás módszereivel elvezessük őket az érzelmi intelligencia alappillérehez, az elfogadáshoz. Ezen szenzitív szakaszban a tudatos érzelmi nevelés, érzékenyítés alapozhatja meg a felnőttkori EQ funkcionális működését. Később, az iskolában erre az alapokra, tapasztalatokra építkezve hozzájárul ahhoz, hogy a gyermekek megértsék és elfogadják, a különbségeket, hogy később felnőttként empátiával és tiszteletteljes hozzáállással irányuljanak embertársaik irányában. Tulajdonképpen, ezért van nagy szerepe az érzékenyítésnek személyiségfejlődésben.

2. Kutatási kérdések megfogalmazása

Az érzékenyítés folyamatát már korán, egészen kis korban, kisgyermekkorban érdemes elkezdeni. Ez az életszakasz rendkívül szenzitív, hiszen fontos kulcskompetenciák alakulnak ki, mint például az empátia, tolerancia, társas kapcsolatok, kötődések és nem utolsósorban az erkölcsi normák, szabályok.⁵

⁴ 2011. évi CXCV. törvény [Köznev. tv.] [Köznev. tv. - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye \(jogtar.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024. 04.03.)

⁵ Mentorháló: A társadalmi érzékenyítés módszertana kisgyermekkorban II.:1.

fejezet:http://www.jgyph.hu/mentorhalo/tananyag/A_tarsadalmi_erzekenyites_modszertana_kisgyermekkorban

A gyermekkorra különösen jellemző, az érzelmi motiváltság, melyeket saját tapasztalatainkon, érzelmeiken keresztül dolgoznak fel.⁶ Fontos, hogy a pedagógusok egy teamben működjenek együtt a tanulókkal, a szülőkkel és más szakemberekkel annak érdekében, hogy a megfelelő támogatást és erőforrásokat tudjanak biztosítani az egyéni szükségletek kielégítéséhez. Ez magában foglalhatja azt a fajta együttműködést, amely előszobája lesz az elfogadásnak.

Úgy vélem a különböző érzékenyítésre szánt módszerek, mint például a szerepjátékok, a mese, a személyes történetek megosztása vagy a közös projektek és tevékenységek, pozitív hatással vannak az emberek empátia és megértés képességeire, ami elősegíti az elfogadóbb és befogadóbb társadalom kialakítását. Továbbá, az érzékenyítés folyamata akkor a leghatékonyabb, ha az otthoni családi környezet és az intézményes nevelés, például az óvodák, iskolák együttműködnek és összehangolják tevékenységeiket.

Erre a gondolatmenetre építve fogalmazódtak meg bennem az alábbi kutatási kérdések:

- 1. Mi a véleménye a pedagógusoknak és a szülőknek az érzékenyítés fontosságáról?*
- 2. A válaszadók mely formáit használják az érzékenyítő módszereknek?*
- 3. A szemléletformáló eszközöket használó szülők és pedagógusok milyen változásokat tapasztalnak a gyermek érzékenységét illetően?*

A kutatási kérdés megválaszolásához szeretném ezeket a módszereket, programokat feltárni, amelyek a legalkalmasabb eszközei lehetnek ennek a korosztálynak, ezen kívül azt, hogy a család vagy az intézményi nevelés minként segíti ezt a folyamatot, milyen módszereket alkalmazva.

A kutatásom során ezekre, és a további felmerülő kérdéseimre szeretnék választ kapni.

3. Szakirodalmi áttekintés

3.1. Érzékenyítés

Fontosnak tartottam tisztázni az érzékenyítés fogalmát. A sokszínű elméletek közt, úgy gondolom pontos és konkrét meghatározást nem találtam, így több definíciót összegezve, az érzékenyítés egy olyan folyamat, mely egyfajta társadalmi felelősségvállalásra ösztönöz.

[ii/1 fejezet bevezets a trsadalmi rzkenyts mdszertana kisgyermekkorban ii cm kurzushoz.html](#) (Letöltés ideje: 2024.04.03.)

⁶ PIAGET, J., INHELDER, B. (1999): *Gyermeklélektan*. Osiris Kiadó, Budapest

Felmerült bennem a kérdés, hogy az érzékenyítés egy tevékenység vagy egy eredmény, esetleg egy iránymutatás? Tulajdonképpen, mind a három folyamatnak az egyvelege. Egy tevékenységbe ágyazott, pozitívan ható, melynek az eredménye a befogadói, elfogadó attitűd. Ez a definíció több módon is lehet értelmezhető, illetve mindig az adott társadalmi kontextusban, az adott környezetben vizsgálendő és alkalmazandó.

Az érzékenyítés segíti a másság befogadását, gátolhatja a kirekesztést. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata 1-es cikkje alapján: „Mindannyian szabadnak és egyenlőnek születünk.”, és a további folytatásban ismerteti, hogy nincs megkülönböztetés.⁷ Tovább tanulmányozva olvastam el, az Egyezményt a gyermekek jogairól, amelyet szintén az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata tartalmaz. Kiemelten a 23. cikket, a 29. cikket. Tartalmában, az egyezményben résztvevő államok elismerik, hogy biztosítják a fogyatékkal élő gyermek emberi méltóságának, továbbá javaslatot tesznek, hogy fel kell készíteni a gyermeket a megértésre, békére, nemek közötti egyenlőségre, természet iránti felelősségteljes viselkedésre.⁸

Akkor vajon hol csúszik el a társadalmi integráció és a befogadás? Az értékátadási folyamat kulcsa Galambos Rita és társai megfogalmazásában a hitelesség⁹. Egy jéghegy segítségével szemléltetik, hogy a jéghegy csúcsa az, ami látható a külvilág számára, a viselkedés. Ami nem látható az a felszín alatti rész, a tapasztalat, küzdelem, érzések, értékrendszer. Tulajdonképpen kijelenthetjük, hogy az egyik gátat az információhiány okoz.

⁷ Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozat: [Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata \(teljes szöveg\) - Manual for Human Rights Education with Young people \(coe.int\)](#) Letöltés ideje: 2024.03.09.

⁸ Egyezmény a gyermek jogairól (Elfogadta az ENSZ Közgyűlése New York-ban, 1989. november 20-án. Magyarországon kihirdette az 1991. évi LXIV. törvény) [Az Egyezmény részes államai \(unicef.hu\)](#) Letöltés ideje: 2024.03.09.

⁹ Galambos Rita-Kiss Valéria-László Noémi: Érzékenyítés és felelősségvállalás fejlesztése a jogászképzésben Felelős kiadó: az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állami és Jogtudományi Kar dékánja 2017

1. ábra: Kiss Valéria és társai: *Érzékenyítés és a felelősségvállalás a jogászképzésben* Felelős kiadó: az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állami és Jogtudományi Kar dékánja 2017. 19. oldal

Mіндеzen képességek, amelyeket az a bizonyos „jéghegy” tartalmaz az érzelmi intelligencia két alapvető dimenziója: az érzelmekkel való saját interakció (intrapersonális) és az érzelmekkel való interakció másokkal (interperszonális) alkotja.¹⁰ Az érzelmi intelligencia egy olyan fogalom, amely az érzelmekkel kapcsolatos kognitív folyamatokra és képességekre utal.

Mayer és Salovey (1997) egyik legelismertebb érzelmi intelligencia elméletet alkottak meg. Létrehoztak egy négykomponensű modellt, mely az alábbiakból tevődik össze:

1. **Önismeret:** Ez az érzelmi intelligencia egyik alapvető eleme. Az önismeret magában foglalja az egyén képességét, segít azonosítani és megérteni saját érzelmeinket, reakcióinkat és motivációinkat. Az önismeret azt jelenti, hogy tisztában vagyunk saját erősségeinkkel és gyengeségeinkkel, tudatában vagyunk saját értékeinknek, és képesek vagyunk objektíven önreflektálni.
2. **Önkifejezés:** Az önkifejezés a saját érzelmeink és gondolataink hatékony kifejezésének képességét jelenti. Ez magában foglalja az érzelmek megfelelő kifejezését, amely történhet szóban és írásban, valamint a testbeszéddel és gesztusok segítségével. Az önkifejezés képessé tesz bennünket arra, hogy másokkal kommunikáljunk az érzelmeinkről és igényeinkről, és segít az emberi kapcsolatok mélyítésében és megerősítésében.

¹⁰ BODROGI BARBARA – BEREZKEI TAMÁS – DEÁK ANITA (2017): Az érzelemszabályozás és az érzelmi intelligencia kapcsolata a kognitív átkeretezési feladatban, Magyar Pszichológiai Szemle 2017, 72. 4/3. 509–531

3. Empátia: Az empátia az egyén képességét jelenti arra, hogy mások érzéseit és perspektíváját megértsék és átéljék. Az empátia lehetővé teszi számunkra, hogy érzékenyen reagáljunk mások érzelmeire és szükségleteire, segítséget nyújtsunk nekik nehéz helyzetekben, és támogató kapcsolatokat építsünk másokkal.
4. Stresszkezelés: Ez a fajta komponens képessé tesz bennünket arra, hogy hatékonyan kezeljük és megküzdjünk a stresszel, nyomással és érzelmi kihívásokkal. Ez magában foglalja az érzelmek szabályozását és ellenőrzését stresszes helyzetekben, valamint segít megfelelő coping-stratégiákat előidézni. Az érzelmi intelligencia segít abban, hogy hatékonyan reagáljunk a stresszel és megőrizzük az érzelmi egyensúlyt még nehéz időkben is.

Az érzelmi intelligencia fejlesztése kulcsfontosságú lehet az egyén személyes és szakmai életében. A magas érzelmi intelligenciával rendelkező egyének általában jobban boldogulnak az élet különböző területein, jobb emberi kapcsolatokat építenek, hatékonyabban kezelik a konfliktusokat és stresszes helyzeteket, és jobban teljesítenek a munkahelyen és az iskolában. Az érzelmi intelligencia fejlesztése olyan készségeket és stratégiákat foglal magában, mint az önismeret fejlesztése, az empátia gyakorlása, az érzelmi reakciók szabályozásának tanulása és a hatékony kommunikációs készségek fejlesztése.

Fontos megjegyezni, hogy ez a szemléletformáló tevékenység nem azt jelenti, hogy mindig egyet kell érteni a gyermek érzéseivel vagy engedni minden kívánságának. Az érzékenyítés inkább arról szól, hogy megértjük és elfogadjuk az érzéseket, és segítünk a gyermeknek megtalálni az egészséges és konstruktív módját az érzelmi reakcióknak. Ez hozzájárulhat ahhoz, hogy a gyermek felnőttként is hatékonyan kezelje az érzéseit és az élethelyzeteket.

3.2. Gyermek, mint befogadó

Az érzékenyítés gyermekkorban nemcsak az egészséges érzelmi fejlődéshez, hanem az egészséges emberi kapcsolatok kialakításához és fenntartásához is elengedhetetlen. Az érzelmi intelligencia és az empátia kialakítása gyermekkorban hosszú távú előnyöket hozhat az egyén számára az iskolában, a szociális életben és a későbbi felnőttkorban is. Az érzékenyítés segíti a gyermeket abban, hogy megtanulja az empátiát, ami rendkívül fontos a társadalmi kapcsolatok kialakításához és fenntartásához. Ha a gyermek megérti mások érzéseit, könnyebben tud együttműködni másokkal, és hatékonyabban tudja kezelni a konfliktusokat.

A szocializáció során a gyermek megtanulja és elsajátítja a társadalmi normákat, értékeket és viselkedési mintákat. A gyermek szocializációja rendkívül fontos az egészséges fejlődés és a

társadalmi integráció szempontjából, és több kulcsfontosságú tényező befolyásolja. A kiindulási pontja a család, hiszen az alapvető értékrendünk ebben a környezetben alakul ki. Ahol felnövünk, ott születnek meg az érzelmi alapjaink. A családban a gyermekek szülői minta alapján tanulnak és tapasztalnak a viselkedési mintákról, az erkölcsi értékekről, az érzelmek kifejezéséről és az emberi kapcsolatokról.¹¹ A gyermek megfigyeli a családtagok viselkedését és értékrendjét, és ebből saját maga is tanul.

Az itt tanult értékek és normák meghatározzák a gyermek viselkedését és gondolkodását, és később az identitásának alapját is jelentik. Érzelmi támogatást és biztonságot is ez a színtér biztosítja a gyermekek számára, amely szükséges a szocializációs folyamat sikeres lebonyolításához.¹² Az érzelmi kötődés és támogatás segít a gyermeknek abban, hogy magabiztosabbá váljon és könnyebben kezelje a társadalmi kihívásokat. Ebben a közegben sajátítja el a konfliktuskezelés és problémamegoldás készségeit. A konfliktusok és viták lehetőséget adnak a gyermeknek arra, hogy megtanulja, hogyan kell kezelni az ellentéteket és konfliktusokat, és hogyan kell megtalálni a megfelelő megoldásokat.

Az elsődleges szocializációs szintéren át az egyén megtanulja a nyelvet, a kultúra szabályait, az érzelmek kifejezését, a viselkedési normákat és az alapvető társadalmi szerepeket. Tehát, összességében a család biztosítja a gyermeknek az elsődleges támogatást és érzelmi biztonságot, amely szükséges a társadalmi készségek fejlesztéséhez.

A második tényező az óvoda és iskola, a másodlagos szocializációs színtér.¹³ Az intézményes nevelés fontos szerepet játszik a gyermek személyiségfejlődésében. Itt tanulnak a társadalmi normákról, a társadalmi szerepekről, és kialakítják az első barátságokat és kapcsolatokat más gyerekekkel. A baráti kapcsolatok segítik őket abban, hogy megtanulják az együttműködést, az empátiát és az önállóságot, valamint segítenek nekik az érzelmi támogatás és az identitás kialakításában. A másodlagos szocializációs színtér komplex módon befolyásolja az egyén fejlődését és társadalmi beilleszkedését. A különböző helyek és környezetek különféle lehetőségeket és tapasztalatokat kínálnak az egyénnek, amelyek segítenek neki abban, hogy továbbfejlessze és kibővítse társadalmi készségeit, és sikeresen beilleszkedjen a társadalomba.

Úgynevezett harmadlagos szocializációs közeg a média. Az új technológiák, a digitalizáció széles körű elterjedése jelentős hatással van a gyermekek életére és fejlődésére, személyes

¹¹ MICHAEL COLE-SHEILA R. COLE (2016): *Fejlődéslélektan* Osiris Kiadó, Budapest 300-465

¹³ PIAGET, J., INHELDER, B. (1999): *Gyermeklélektan*. Osiris Kiadó, Budapest

kapcsolataikra. A digitális eszközök lehetővé teszik a gyermekek számára, hogy kapcsolatokat építsenek és közösségekhez csatlakozzanak más gyermekekkel, például online játékok, közösségi média platformok vagy más online fórumok révén. Ez segíthet nekik abban, hogy barátságokat kössenek, támogató közösségeket találjanak és megosszák érdeklődési körüket másokkal. Ugyanakkor a személyesség teljesen elveszik ebben a közegben, és egy úgynevezett szociális izolációt eredményezhet. A média és a kulturális hatások jelentős szerepet játszanak a gyermek szocializációjában. A gyerekek szembesülnek a média által közvetített értékekkel, minták és viselkedésmódokkal, amelyek befolyásolhatják a gondolkodásukat és viselkedésüket.¹⁴

3.3. Érzékenyítés módszereinek megközelítése

Az érzékenyítés módszertana sokféle formában és helyen alkalmazható, és segíthet abban, hogy az emberek jobban megértsék és tiszteletben tartsák egymást, valamint támogatóbb és befogadóbb közösségeket alakítsanak ki. Tulajdonképpen olyan pedagógiai és kommunikációs eljárásokat foglal magában, amelyek segítik az embereket abban, hogy megismerjék és megértsék mások érzéseit, tapasztalatait és perspektíváit. Az érzékenyítés célja az empátia és a megértés fejlesztése, valamint a tolerancia és az elfogadás előmozdítása. Ennek gyakorlására alkalmasak lehetnek:

- **Érzékenyítő tréningek:** Az érzékenyítő tréningek olyan strukturált események, amelyek során résztvevők különböző szerepjátékok, csoportbeszélgetések és más interaktív tevékenységek révén gyakorolják az empátia és a megértés készségeit. Ezek a tréningek segíthetnek abban, hogy az emberek jobban megértsék mások helyzetét és perspektíváját.
- **Személyes történetek megosztása:** Az érzékenyítés egyik hatékony módja az, ha emberek megosztják személyes történeteiket és tapasztalataikat másokkal. Ezek a történetek lehetnek olyanok, amelyek bemutatják az egyéni kihívásokat, nehézségeket és sikereket, és segíthetnek az embereknek abban, hogy jobban megértsék és azonosuljanak mások érzéseivel és helyzetével.
- **Közös projektek és tevékenységek:** Az együttműködő projektek és tevékenységek lehetőséget adnak az embereknek arra, hogy együtt dolgozzanak másokkal, és

¹⁴ Nagy Ádám (2013): Szocializációs közegek Replika Társadalomtudományi folyóirat [83új.indb \(mtak.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024. 04.03.)

megismerjék mások erősségeit és kihívásait. Ez segíthet az empátia és a tolerancia fejlesztésében, valamint az összetartozás érzésének erősítésében.

- Szerepátváltás: Az érzékenyítés során gyakran használják a szerepátváltást, amely során az emberek mások helyébe képzelik magukat, és megpróbálják megérteni és érezni mások érzéseit és perspektíváját. Ez lehet például szerepjáték vagy szimuláció révén.
- Közösségi események és programok: A közösségi események és programok, például workshopok, előadások vagy filmvetítések, lehetőséget kínálnak az embereknek arra, hogy megismerjék és megértsék mások különböző tapasztalatait és perspektíváit. Ezek az események elősegíthetik az empátia és a megértés fejlesztését a közösségben.

Az érzékenyítés gyermekkorban olyan folyamat, amelynek során a szülők vagy a pedagógus segítik a gyerekeket abban, hogy megértsék és kifejezzék az érzéseiket, empátikusak legyenek mások iránt, és fejlesszék az empátiás képességüket. Ez a szemléletformálás fontos része a gyermek nevelésének, mivel segít abban, hogy a gyermekek egészséges érzelmi fejlődésben részesülhessenek és megtanulják kezelni az érzéseiket.¹⁵ A nevelési és oktatási intézmények számára különféle eljárások és módszerek állnak rendelkezésre e folyamat érdekében. Az alapokat tekintve kisgyermekkorban alkalmazandó eljárások, tevékenységek, melyek alkalmasak lehet az érzékenyítésre azok a mesék, történetek és szerepjátékok, beszélgetés. Ezek fontos eszközök, mivel segítenek a gyermekeknek megérteni és kezelni az érzelmeiket.¹⁶

A gyermekek számára az együttműködés és az együttműködési képességek fejlesztése fontos része a szemléletformálásnak. Közösségi tevékenységek, például csoportos játékok vagy projektek során a gyermekek együtt tevékenykednek és mindeközben lehetőségük van megosztani az élményeiket, ezek pedig segíthetnek az empátia és megértés fejlesztésében.

A 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet szerint alkalmas eljárása az érzékenyítésnek az integráció.¹⁷

¹⁵ Mentorháló: A társadalmi érzékenyítés módszertana kisgyermekkorban I. [2.1. Az érzékenyítésről általánosságban | A társadalmi érzékenyítés módszertana kisgyermekkorban I. \(jgypk.hu\)](#) Letöltés ideje: 2024.04.02.

¹⁶ KÁDÁR ANNAMÁRIA: *Mesepszichológia*. Kulcslyuk Kiadó, 2013

¹⁷ 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (Letöltés ideje: 04.02.)

Ez az eljárás segíthet abban, az adott gyermek részesüljön ugyanabban a minőségű oktatásban, nevelésben és támogatásban, mint a tipikusan fejlődő társai. Ennek a megközelítésnek az alapja az, hogy minden tanulónak joga van az egyenlő lehetőségekhez, az oktatásban való részvételhez és az eredmények eléréséhez. Ehhez azonban kulcsfontosságú és elengedhetetlen, hogy az adott pedagógus magas szintű elfogadó, befogadó kompetenciákkal rendelkezzen.

Az integráció célja az lenne, hogy megszüntesse a különbségeket az oktatásban és a társadalomban, és elősegítse az elfogadást és a befogadást a különböző képességű gyermekek között. Ez magában foglalja az olyan intézkedéseket és jó gyakorlatokat, mint például a differenciált oktatás, a segítségnyújtás, az egyéni terv kidolgozása, az adaptív technológiák használata és az együttműködés a szülőkkel és más szakemberekkel.¹⁸ Az integráció fontos eleme az oktatási, nevelési rendszereknek, és a tanulók sikere és jóléte szempontjából is kulcsfontosságú. A tanulók egyénisége és különleges szükségletei figyelembevétele hozzájárul az oktatás minőségének és inkluzivitásának növeléséhez.

Ugyanakkor nem összekeverendő az integráció és az inklúzió. Az utóbbi a befogadás, elfogadás legmagasabb foka, hiszen ennek folyamatnak a során intézményes szemléletformálás történik, nem pedig egyéni, és mindez annak az érdekében, hogy minden tanuló számára azonos lehetőségeket és támogatást biztosítson.¹⁹

Mivel a gyermek a legtöbb időt az intézményes nevelésben, oktatásban tölti, úgy gondolom, a pedagógusoknak nagy szerepe és felelőssége van abban, hogy az érzékenyítésre szánt megfelelő módszerrel, és kellő szakmai tudással segítse a gyermekek gondolkodását abban, hogy mindannyian mások vagyunk, és ez így van rendben. Ehhez fontos egy bizalmi kapcsolat kiépítése a gyermekekkel, hiszen ez lehetővé teszi számukra, hogy nyitottan beszéljenek az érzéseikről és tapasztalataikról, és könnyebben megértsék egymást. Egy adott konfliktus, problémahelyzetkor pedig segítenie kell őket abban, hogy konstruktívan kezeljék azokat. Ez magában foglalhatja az empátia és megértés gyakorlását, valamint az együttműködés és a kölcsönös tisztelet kultúrájának megerősítését, az oktatás-nevelés szervezeti formájában.

¹⁸ Prof. dr. Semsei Imre – dr. Kovács Klára (2016) : Inkluzív nevelés - inkluzív társadalom Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen

¹⁹ MESTERHÁZI ZSUZSA – SZEKERES ÁGOTA (2021): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése, Elte Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Kar, Budapest 459-490.

4. Kutatásom bemutatása

A kutatásom fókuszpontja, a megkérdezett pedagógusok és szülők véleménye gyermekkorban történő érzékenyítés fontosságáról. Melyek lehetnek a legalkalmasabb eszközei ennek a korosztálynak, valamint a család és/vagy az intézményi nevelés minként segíti ezt a folyamatot, milyen módszereket alkalmazva.

Az egyik célom az volt, hogy pedagógustársaimtól választ kapjak arra, hogy az érzékenyítésre milyen eszközöket alkalmaznak, és hogy egyáltalán van-e jelenléte ennek a szemléletformálásnak az intézményi nevelésben. A másik célom, hogy betekintést nyerjek a szülők otthoni érzékenyítési folyamataiba, hogy mit tesznek a gyermekeik elfogadóvá nevelésének érdekében. Ezt azért tartom fontosnak, mivel optimális esetben először családi közegben találkozik a gyermek az elfogadással, mint attitűddel. Véleményem szerint családtól kap egy olyan direkt vagy indirekt mintát, amely nagy mértékben befolyásolja a későbbi elfogadás folyamatát. A családban lejátszódó érzékenyítés nemcsak az eltérő módon előkel kapcsolatban történhet, hanem segíthet az együttérzés, megértés és tisztelet kialakításában a családtagok között. Az érzelmi támogatással és pozitív példamutatással a családtagok, egymást támogatva az élet nehézségeivel könnyedén meg tudnak majd küzdeni, ezzel egy boldogabb és egészségesebb légkört teremtve. A szakdolgozatom készítése során szeretném ezt a gondolatmentet elemezni, tanulmányozni. Hangsúlyozni azt, hogy az egyes családi körökben, óvodákban, intézményekben rendkívül fontos az érzékenyítés, és azt, hogy hogyan, milyen módszereket alkalmazhatnak a hatékony folyamat érdekében.

Dolgozatom elkészítése során az érzékenyítési folyamatra használt fejlesztő módszerek hatását több aspektus alapján készülök vizsgálni. Szeretném bemutatni, elemezni azokat a kutatásokat, melyek bebizonyítják, hogy az érzékenyítést segítő módszerek hosszútávon pozitívan, fejlesztően hat a gyermekek számára, továbbá az ehhez kapcsolódó fogalmakba, szakemberek véleményeibe. Kutatásom során szeretném szakemberek véleményeit előtérbe helyezve, mind a hazai, mind a külföldi kutatásokba, szakirodalmakba, az ehhez kapcsolódó fogalmakba belemélyedni. Olyan módszereket kutatva, amelyek komplex módon, sokoldalúan, játékosan és fejlesztő hatással járulnak hozzá az empátiás készség legmagasabb fokához, az elfogadáshoz.

Szeretném, ha a dolgozatom bebizonyítaná, hogy a gyermekkorban történő érzékenyítés rendkívül fontos, és hogy vannak olyan módszerek, melyek segítik az elfogadó szemlélet kialakítását.

4.1. Kutatásmódszertani eszköz²⁰

Kutatási kérdéseim megválaszolásához egy online kérdőívet készítettem. Úgy gondolom ez a módszer a leghatékonyabb mivel könnyű hozzáférhetőséget biztosít, illetve gyorsabb adatgyűjtést és feldolgozást. Az online kérdőívek kevesebb papírfelhasználással járnak, így környezetbarát alternatívát jelentenek a hagyományos papír-alapú kérdőívekkel szemben, továbbá könnyen megoszthatóak közösségi média útján, így nagyobb az esélye annak, hogy több ember vesz részt a kutatásban. Emellett a résztvevők kényelmesebben tudnak részt venni a kutatásban, mivel nem kell személyesen megjelenniük egy helyszínen. Az online kérdőívek gyorsabban és hatékonyabban juttatják el az adatokat a kutatóhoz, és gyorsabban lehet feldolgozni azokat. Az online formanyomtatványok automatizált válaszokat és adatösszesítést is biztosíthatnak. Emellett könnyebben testre szabhatók az egyedi kutatási igényeknek megfelelően.

Az általam készített online kérdőívek interaktív elemeket, válaszlehetőségeket, bejelölő négyzeteket, egyszerű válaszadást kínált a kitöltők számára. Tartalmazott Likert-skálát is, amely egyfajta többlépcsős mérési skála, ez lehetővé tette a válaszadók számára, hogy kifejezzék a véleményüket vagy érzéseiket egy adott témával kapcsolatban. Alkalmaztam továbbá nyitott kérdéseket, különböző skálákat felhasználva az érzékenyítés megközelítése érdekében. Igyekeztem úgy megfogalmazni és megalkotni a kérdéseket, hogy mindenki számára egyértelmű legyen. Leginkább zárt kérdéseket tettem fel, hogy a kitöltést leegyszerűsítse és felgyorsítsa.

A pedagógusoknak szánt kérdőívben tizenhat kérdést tettem fel, amelyben az alábbiakból tevődött össze:

- Kilenc általam kínált lehetőségek közül, jelölőnégyzet kiválasztásával tudtak válaszolni.
- Kettő, öt fokozatú Likert-skála volt.
- Öt, saját válaszadási lehetőséget kínáló kérdés.

A kérdőíveket Facebook csoportokban osztottam meg, továbbá személyesen kértem meg ismerős pedagógustársaimat, hogy segítsék a szakdolgozatomhoz szánt kutatás sikerességét kitöltésükkel. Úgy vélem, nagy segítségemre volt mindenki, és hamar összejött egy olyan adatmennyiség, amit el tudtam kezdeni feldolgozni.

²⁰ DR.R. FEDOR ANITA – DR. HUSZTI ÉVA (2016): Kutatásmódszertani kézikönyv, Debreceni Egyetem Kiadó [content \(unideb.hu\)](http://content.unideb.hu) (Letöltés ideje: 2024.04.03.)

A szülői kérdőívet hasonlóan építettem fel, mint az előzőt. Szintén tizenhat kérdést tettem fel, amely az alábbiakból állt:

- Tizenegy általam kínált lehetőségek közül, jelölőnégyzet kiválasztásával tudtak válaszolni.
- Három, öt fokozatú Likert-skála volt.
- Kettő, saját válaszadási lehetőséget kínáló kérdés.

Hasonló módon jártam el a megosztások tekintetében, mint az előző kérdőívénél, csak itt több akadályba is ütköztem. Talán ez a nehézség is alátámasztaná a feltevésemet, miszerint a szülői körökben az érzékenyítés nem tudatos jelenség, folyamat. Több ilyen online térben nem engedték közzé tenni a kérdőívet, holott minden csoportra vonatkozó szabályt betartottam. Ugyanakkor más szakdolgozók kérdőívei, más témákkal engedélyt kaptak. Befolyásolhatta őket a szakdolgozatom címe? Manapság az érzékenyítés témája alatt nagyon sok információ fut át, és rendkívül kényes és komoly témákat érinthet. Úgy vélem ez lehetett az oka, ami akadályozta a kitöltéseket. Ez a fajta gát, jól tükrözi a kérdőív kitöltőinek a számát, és tartalmát. Máris önreflexióként megfogalmaznám, ha újra kellene kutatást végezni szülői körökben, biztosan személyesen tenném, interjú formájában.

Végül a kutatásban 125 fő vett részt, amelyek közül a megkérdezettek 99 fő pedagógus, 26 fő szülő.

4.2. Kérdőívek elemzése

4.2.1. Pedagógusoknak szánt kérdőív

Az első három kérdés demográfiai jellegű volt, melyet 99%-os arányban nők (1. számú melléklet), életkorukat tekintve közel 40%-ban ötven és hatvanéves töltötte ki (2. számú melléklet), akik közül 28%-a 31-40 éve dolgozik pedagógusként (3. számú melléklet). Ezek az adatok kulcsfontosságúak lehetnek a kutatásban, mivel lehetővé teszik a résztvevők jellemzőinek és tulajdonságainak megértését, valamint az eredmények általánosíthatóságát és értelmezhetőségét.

Rendkívül fontosnak tartottam feltenni számukra a kérdést, hogy egyáltalán fontosnak tartják-e az érzékenyítést a gyermekek számára. Erre nem pusztán csak igen/nem válaszlehetőségük volt, hanem Likert-skála segítségével határozhatták meg ennek jelentőségét. Az 1-es választási lehetőség volt az, hogy egyáltalán nem tartják fontosnak, az 5-ös pedig, hogy nagyon fontosnak tartják. Döntő többségben a pedagógusok úgy ítélik, hogy az érzékenyítésnek nagyon fontos szerepe van a gyermekek fejlődésében. Valóban az, hiszen ez a tevékenység segít megteremteni

a befogadó és megértő attitűdöt, és ez elősegíti ennek a korszaknak a kardinális kérdést, a közösséghez tartozást.

4. melléklet: Pedagógusok véleménye a fogyatékoság iránti érzékenyítés fontosságáról

Az érzékenyítés fontos része a köznevelésnek, mivel lehetővé teszi, hogy a tanulók megértsék és elfogadják a különféle képességekkel és szükségletekkel rendelkező embereket. A legtöbb ilyen eljárás az intézményekben oktatási-nevelési jelleggel történik, melyek fejlesztik az empátiás készséget, a segítői attitűdöt.²¹ (5. számú melléklet)

A pedagógusok számára a következő feltett kérdésem az alábbi volt: „Csoportjában/osztályában van / volt sajátos nevelési igényű gyermek? Amennyiben igen, milyen BNO kóddal, diagnózissal rendelkezik?” (6. számú melléklet). Erre a kérdésre nem adtam meg válasz lehetőséget, így a pedagógusoknak magunkat kellett rá válaszolni. A kutatómra beérkezett válaszok alapján a legtöbb diagnózis, amivel a megkérdezett pedagógusok találkoznak, az a kevert specifikus fejlődési zavar, különböző beszéd és nyelvi zavarok és az autizmus spektrum zavar. A nevelési-oktatási intézményekben leggyakrabban előforduló sajátos nevelési igényű diagnózis a KSH adatai szerint²²: súlyos tanulási zavarral rendelkező.

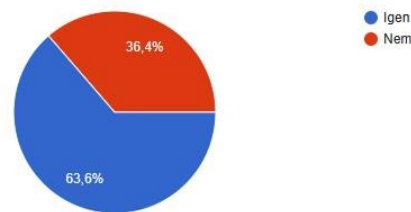
²¹ TÓTH-SZERECZ ÁGNES: A köznevelésben használható, fogyatékoság iránti szemléletformáló programok összehasonlító elemzése Különleges Bánásmód IX. évf. 2023/2 [A KÖZNEVELÉSBN HASZNÁLHATÓ, FOGYATÉKOSSÁGOK IRÁNTI SZEMLÉLETFORMÁLÓ PROGRAMOK ÖSSZEHAONLÍTÓ ELEMZÉSE](#) megtekintése | Különleges Bánásmód - Interdiszciplináris folyóirat (unideb.hu) Letöltés ideje: 2024.04.16.

²² Központi Statisztikai Hivatal: 23.1.1.6. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma fogyatékoság-típus szerint [23.1.1.6. Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók száma fogyatékoság-típus szerint](#) (ksh.hu) Letöltés ideje: 2024.04.16.

További kérdésként merült fel bennem, hogy vajon a pedagógusoknak volt-e előzetes ismerete az adott diagnózissal kapcsolatban. A válaszadók 63%-a válaszolt igennel. Fontos lenne, hogy a pedagógusok egy adott gyermek diagnosztizálása során teljeskörű tájékoztatásban részesüljenek, hogy a legmagasabb fokon segíteni és támogatni tudják az esetlegesen felmerülő akadályok kapcsán. Összességében a BNO kódok, diagnózisok ismerete segítheti a pedagógusokat abban, hogy hatékonyabban tudjanak reagálni a tanulók egészségügyi szükségleteire és támogatási igényeire az oktatási folyamat során.

Volt előzetes ismerete/tapasztalata a sajátos nevelési igényekről az adott BNO kóddal/diagnózissal kapcsolatban?

99 válasz

7. számú melléklet: A válaszadók előzetes ismerete az adott BNO kóddal/diagnózissal kapcsolatban.

A sajátos nevelési igényű tanulók beilleszkedése kritikus fontosságú a nevelési-oktatási intézményekben és a társadalom számára is. A beilleszkedés sikere több tényezőtől függ, és számos lépésre van szükség annak érdekében, hogy minden tanuló megfelelő támogatást kapjon és sikeresen részt vehessen az oktatási folyamatban. Ezek a tényezők lehetnek a differenciált nevelési-oktatási folyamatok, inkluzív, támogatói környezet.

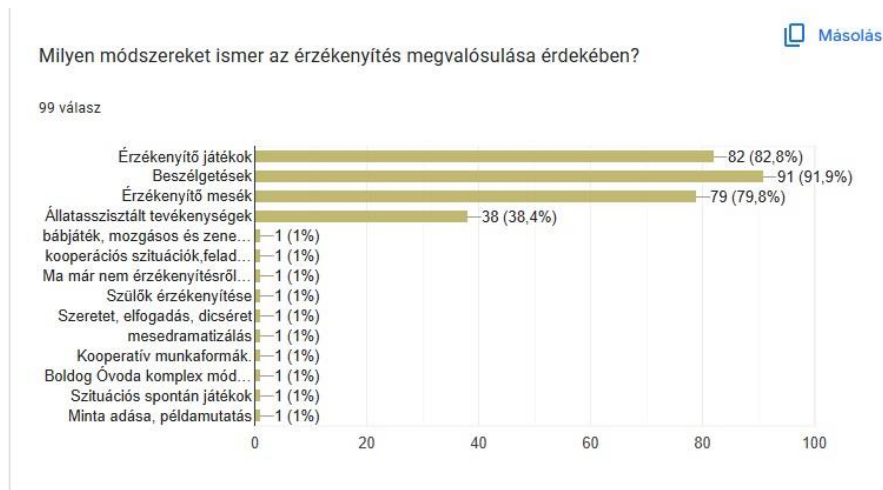
Lényegesnek tartottam megkérdezni a pedagógusokat, hogy hogy ítélik meg ezeknek a gyermekeknek a beilleszkedését. Ennek a kérdésnek a válaszadási lehetőségeit szintén Likert-skála segítségével határozhatták meg. Az 1-es választási lehetőség volt az, hogy nagyon nehezen ment, az 5-ös pedig, hogy könnyű, zökkenőmentes volt a beilleszkedés. A válaszadók többsége a harmas lehetőséget választotta, tehát a beilleszkedésük a tapasztalataik alapján nem könnyű, nehézségekkel jár.

8. számú melléklet: Pedagógusok megítélése a sajátos nevelési igényű gyermekek csoportba/osztályba való beilleszkedéséről.

Ezt követően egy szabad válaszolási lehetőség keretein belül a pedagógusok leírhatták, hogy az osztály/ csoporttársak hogyan viszonyulnak az SNI, atipikusan fejlődő gyermekhez a tapasztalataik alapján. Rendkívüli ellentmondást fedezhet fel, hiszen ennél a kérdésnél a legtöbb válasz az az volt, hogy nagyobb részben elfogadóak, befogadóak. Segítik, szeretik és támogatják őket a mindennapok során (9. számú melléklet).

Akkor vajon a pedagógusok miben látják a nehézséget a befogadást illetően? Az oktatási-nevelési intézmények gyakran nem rendelkeznek megfelelő erőforrásokkal, szakmai tudással a sajátos nevelési igényű tanulók támogatásához. Ez nehezítheti az inkluzív oktatási-nevelési gyakorlatok megvalósítását és a hatékony differenciálást. Pontosán ezért tettem fel számukra azt a kérdést, hogy milyen módszereket ismernek a befogadásra és az érzékenyítésre. Kínáltam számukra általam felsorolt módszereket, de hagytam lehetőséget a saját válaszadásra is. A válaszok közül több opciót is lehetett választani. Az általam megkérdezett pedagógusok, amelyeket a leginkább ismernek, az a beszélgetés, érzékenyítő játékok, és az érzékenyítő mesék.

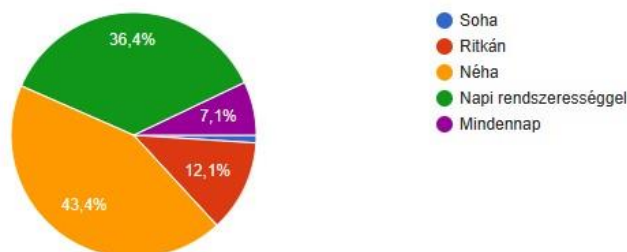

10. számú melléklet: *Érzékenyítő módszerek, melyeket a pedagógusok ismernek.*

Közülük 97%-a használja is ezeket a módszereket (11. számú melléklet). A mesélés és a beszélgetés rendkívül hatékony és sokoldalú módszer lehet az érzékenyítésben, mivel lehetővé teszi, hogy érzelmeket, élethelyzeteket és különböző perspektívákat mutassunk be a gyermekek számára. A beszélgetés során lehetőség nyílik olyan témák megvitatására, mint az elfogadás, az együttérzés, a sokszínűség és az empátia, a mesénél pedig különböző karakterek és helyzetek segítségével lehetőség adódik a mélyebb megértésre és azonosulásra. A mesék általában olyan karaktereket és történeteket mutatnak be, amelyek könnyen azonosíthatóak az említett korosztály számára, és segít az érzelem közvetítésben, megértésben, konfliktusok ábrázolásában és bemutatja annak különböző megoldási módjait. Alkalmazásuknak a gyakoriságát tekintve a válaszadók következőképpen használják:

Amennyiben igen, milyen rendszerességgel?

99 válasz

12. számú melléklet: *Érzékenyítő tevékenységek alkalmazásának gyakorisága a megkérdezett pedagógusok körében*

Összességében ezek az érzékenyítésre szánt módszerek segíthetik az elfogadást, befogadást azáltal, hogy növelik a gyermekek megértését, fejlesztik az empátiát, elősegítik a nyitott kommunikációt, átalakítják a társadalmi normákat és értékeket, valamint erősítik az egyéni és közösségi identitást és befogadást.²³ Lényegesnek tartottam ezért az állítást, az általam megkérdezett pedagógusokkal is igazolni.

Kutatási kérdésem megválaszolásához nélkülözhetetlennek tekintettem, hogy megkérdezzem, munkájuk során, ezeket a módszereket alkalmazva tapasztaltak-e pozitív vagy negatív irányban történő változást. Ennél a kérdésnél adtam meg válasz lehetőségeket, de hagytam helyet a saját válaszadásra is. Többségben, azaz 85%-os arányban tapasztalnak pozitív irányban történő változást. Ezek az érzékenyítő módszerek pozitív hatásai hozzájárulhatnak egy elfogadóbb, befogadóbb és támogatóbb közeg létrehozásához, valamint az egyéni és közösségi jólét javításához. Ehhez hozzátartozik az empátia és megértés fejlesztése, előítéletek és sztereotípiák csökkentése, közösségépítés és összetartás erősítése, személyes fejlődés és önreflexió és nem utolsósorban az inkluzív környezet kialakítása.

13. melléklet: Módszerek alkalmazásának hatásai

De vajon az általam kérdezett pedagógusok hol szereztek ismeretet, tudást ezzel a témával kapcsolatban. 47%-uk autodidakta módon, tehát önállóan, saját kezdeményezésére és irányításával sajátították el az új ismereteket, készségeket és képességeket. Ez a fajta tanulás mód az egyén által választott módszerek és források segítségével történik, amely során az

²³ Adams, M., Bell, L. A., & Griffin, P. (2007). Teaching for diversity and social justice. Routledge. New York E-book ISBN: 9780203940822 [9780203940822_previewpdf.pdf](#) Letöltés ideje: 2024.04.15.

önirányítás és felelősségvállalás képessége fejlődik, ami nélkülözhetetlen a személyes és szakmai fejlődésben. 38%-a a megkérdezetteknek továbbképzéseken, tanfolyamokon sajátította el ezt a tudást, szemléletformáló módszert. Ezeknek a célja az emberek tudatosságának és megértésének növelése a társadalmi különbségek és sokféleség iránt. A kurzusok általában interaktív és gyakorlatiasak, ezáltal lehetővé teszik a résztvevők számára, hogy megismerjék és megértsék mások kultúráját, hátterét, tapasztalatait és perspektíváit. Az érzékenyítő tanfolyamok széles körben alkalmazhatók, és különböző területeken történhetnek, például az oktatásban, munkahelyeken és közösségi szervezetekben. Az interneten kutatva rengeteg ilyen tanfolyamot találtam, általában önköltségesek.

14. melléklet: Ismereteket megszerzésének módja az érzékenyítés témájával kapcsolatban.

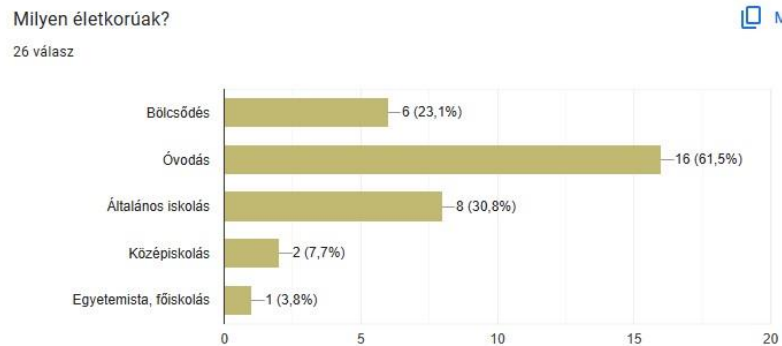
A pedagógusoknak szánt kérdőívemben igyekeztem úgy összeállítani a kérdéseket, hogy választ kapjak arra, hogy az érzékenyítést fontosnak tartják-e a munkájuk során. Úgy vélem erre választ kaptam, mely szerint van helye, jelenléte és fontossága is.

4.2.2. Szülői kérdőív

A szülői kérdőívet rendkívül fontosnak tartottam, hiszen kulcsfontosságú szerepük van az érzékenyítésben, mivel az otthoni környezet az egyik helyszíne a gyermek társadalmi tudatosságának és megértésének fejlődésének. Mint már említettem, ennek a kérdőívnek a publikálása és kitöltése elég több akadályba is ütközött, így el is gondolkodtam azon, hogy érdemes-e ezt a mennyiségű adatot feldolgozni. Úgy véltem, ha már elkészítettem, akkor be is fejezem, de egy biztos, ezt a fajta semlegességet érdemes lenne egy másik, jövőbeli kutatás témájaként megjelölni.

Az első három kérdés itt is demográfiai jellegű volt, ezek a fajta kérdések hozzájárulnak a kutatás megbízhatóságához és általánosíthatóságához. A kérdések a válaszadók nemére,

életkorára és gyermekeik számára és életkorára vonatkozott (15., 16., 17. számú melléklet). A kitöltők 61%-nak óvodáskorú gyermeke van, ez a kutatásom céljából fontos volt, hogy nagyobb százalékban ők töltsék ki.

18. melléklet: A kitöltők gyermekinek az életkora.

Kiinduló kérdésként fogalmaztam meg, hogy a kitöltők gyermeke rendelkezik-e sajátos nevelési igényű diagnózissal, a válasz pedig az alábbi volt: 17%-nak, számra pontosan 4 főnek van (19. számú melléklet). Ezeknek a gyermekeknek intézményi beilleszkedésük nehezebb volt a szülők állítása szerint. Megfogalmazásuk alapján a legkiemelkedőbb nehézségek azok az autisztikus tünetek és az alkalmazkodással járó nehézségek voltak. A beilleszkedés számos kihívással járhat, mint például a tanulási nehézségek, szociális kihívások, viselkedési problémák és talán a legfontosabb a stigma és elfogadás hiánya. Ez a társadalmi nyomás és előítélet sok esetben nehezítheti az őket fogadó közösségbe való beilleszkedést és az elfogadást.

20. számú melléklet: A válaszadó szülők SNI gyermekeinek beilleszkedésének értékelése.

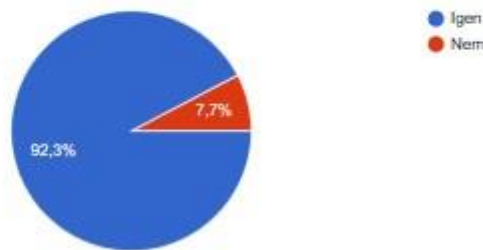
Az előző kérdőívben kiderült, hogy a pedagógusok fontosnak tartják az érzékenyítés tudatos alkalmazását, de vajon az érintett szülők mit gondolnak erről? Válaszukból kiderül, hogy a 84%-uk fontosnak tartja. (21. számú melléklet). További kérdésként fogalmazódott meg benne, hogy mik lehetnek a szülők eszközei az érzékenyítésre. A következőkben felsorolok pár módszert, ami segíthet hozzájárulni a szülők gyermeküknek szánt érzékenyítésére:

- Példamutatás: A szülők a legfontosabb példaképek a gyermek számára. Azzal, ahogyan viselkednek másokkal, és hogyan kommunikálnak a különböző emberekkel, nagy hatást gyakorolnak a gyermekre. Az elfogadó, tisztelettudó és empatikus attitűddel rendelkező felnőtt tiszteletteljes kommunikációja segíthet a gyermeknek megérteni mások különbözőségeit és azok elfogadásának fontosságát.
- Beszélgetések: Ez a módszer lehetővé teszi, hogy a gyermekek megértsék mások perspektíváit és érzéseit, és nyitottabbá váljanak a különféle embertársaik iránt.
- Közös tevékenységek és élmények: Az otthoni közös tevékenységek és élmények segíthetik a gyermeket abban, hogy megismerje és megbecsülje mások sokféleségét és különbözőségeit. Például a családi utazások, a különféle kulturális események látogatása és az otthoni projektek mind hozzájárulhatnak az érzékenyítéshez.
- Multimédia és kulturális élmények: A szülőknek lehetőségük van arra, hogy kiválasszák és felügyeljék a gyermek által fogyasztott multimédiás tartalmakat, könyveket, filmeket és más kulturális forrásokat. Ez lehetőséget teremt arra, hogy a gyermek megismerje más kultúrákat és értékeket, és megértse azokat.
- Szabályok és értékek: Fontos meghatározni és közvetíteni a család értékeit és szabályait, például az elfogadást, a tiszteletet és az együttműködést. Ezek az értékek segíthetik a gyermeket abban, hogy elfogadóbb és befogadóbb legyen másokkal szemben.

Az általam megkérdezettek többsége a mesefilmeket és élő szóban elhangzott mesét alkalmazza az érzékenyítésre.

Ön szerint a mese alkalmas lehet az érzékenyítésre?

26 válasz

22. melléklet: Mese alkalmassága az érzékenyítésre, a szülői vélemények alapján.

A válaszadó szülőket megkértem, hogy egy-két ilyen mesét írjanak le példaként, és az alábbiak kerültek felsorolásra: Némó nyomában (Némó kacska uszonya), A kis bicebóca, A rút kiskacsa, Süsü a sárkány (23. számú melléklet). Ezeket a meséket a legtöbb ember ismeri, és valóban közvetítheti az elfogadást, érzékenyítheti a gyermekeket arra, hogy nem vagyunk egyformák.

A mesék rendkívül hatékony eszközök az érzékenyítésben, mivel lehetőséget kínálnak arra, hogy különféle élethelyzeteket, érzelmeket és karaktereket ábrázoljanak, amelyek segíthetik az azonosulást és az empátia fejlesztését. Amikor gyerekek meséket hallgatnak vagy olvasnak, könnyen beleélhetik magukat a karakterek helyzetébe, és így megérthetik mások érzéseit és perspektíváját. A mesék nemcsak problémákat és konfliktusokat mutatnak be, hanem megoldási stratégiákat is bemutatnak, ami lehetőséget ad az együttműködés, a kommunikáció és az empátia fontosságának átadására a problémák megoldásában. Emellett a mesék képzeletet és kreativitást ösztönző világokba kalauzolják a gyerekeket, ahol szabadon kifejezhetik magukat és felfedezhetik a történetben rejlő érzelmi és társadalmi témákat.²⁴

Lényegesnek tartottam megkérdezni, hogy az otthoni érzékenyítő módszerek mellett, a szülők ismerik-e a pedagógusok ezzel a kapcsolatos szemléletformáló tevékenységeiket, egyáltalán alkalmazzák-e. Megdöbbenésemre, az említett szülők 61%-a nem is tud arról, hogy gyermekük pedagógusa végez ilyen fajta nevelést, oktatást (24.-25. számú melléklet). Úgy vélem ez a folyamat akkor lesz a leghatékonyabb, ha a két közeg egymásra épülve, segítve alkalmaz szemléletformálást.

²⁴ BOLDIZSÁR ILDIKÓ: *Meseterápia*, Magvető Könyvkiadó és kereskedelmi Kft. 2010

4.2.3. Kérdőívek összegzése

A kutatásom eredményeképp elmondható, hogy mindkét csoportnak jelentős befolyása van a gyermek fejlődésére és nevelésére, és közös felelősségük van abban, hogy megsegítsék a gyerekeket az empátia fejlesztésében és az elfogadó társadalom kialakításában. Ennek a korosztálynak hasznos eszköze lehet az erre irányuló beszélgetések és a mesélés.

Az érzékenyítés kulcsfontosságú szerepet játszik az oktatásban a társadalmi tudatosságban és megértésben, valamint az inkluzívabb és befogadóbb nevelői-oktatási környezet kialakításában. Az ilyen típusú nevelés elősegíti azt a fajta társadalmi kohéziót, mely a befogadást erősíti az intézményi közösségekben, hozzájárulva ezzel az előítéletek és diszkrimináció leküzdéséhez. Összességében, a két kérdőívet összehasonlítva, a megkérdezettek szerint mesélés és a beszélgetés egy hatékony és sokoldalú módszer az érzékenyítésben, amely lehetővé teszi, hogy fontos üzeneteket és értékeket közvetítsünk. A mesék által lehetőség nyílik a mélyebb megértésre, az azonosulásra és az empátia gyakorlására, amelyek kulcsfontosságúak az elfogadó és befogadó társadalom létrehozásában.

Önreflexióként megfogalmaznám, a sikeresebb kutatási eredmények és a pontos adatok érdekében kérdéseimet újra és átfogalmaznám. Tovább vizsgálódnék a pedagógus attitűd kapcsán, mivel ez egy kulcsfontosságú összetevője lenne az érzékenyítésnek. Szintén egy önreflektáló gondolat született meg bennem, mely szerint érdekes/érdemes lett volna mindkét kérdőívben megfogalmazni azt, hogy kinek a feladata és felelőssége az érzékenyítő szemléletformálás. A pedagógusé, a szülőé vagy esteleg mind a kettő, egymásra épülve.

Természetesen, ami késik, nem múlik. Az ember mindig résztvevője egy tanulási folyamatnak, ami a továbbiakban erős motivációs bázissá alakulhat a további kutatások kapcsán.

5. Kutatási kérdések megválaszolása

Úgy vélem a kutatási eredményeim, és a szakirodalmi áttekintés során választ kaptam az általam feltett kutatási kérdésekre. A megkérdezettek rendkívül fontosnak tartják az érzékenyítést a nevelés folyamatában, amelyekre különböző módszereket alkalmaznak, mint például a tudatosan irányított beszélgetés és a mesélés. A szemléletformáló eszközöket használó szülők és pedagógusok teljes mértékben, pozitív irányban történő változásokat tapasztalnak. Az érzékenyítés során a tudatosan irányított beszélgetés lehetőséget teremt arra, hogy a nevelők és a gyermekek megvitassák az érzékenységgel kapcsolatos témákat és érzéseket. A beszélgetés során feltehetnek olyan kérdéseket, amelyek ösztönzik a gyermekeket az empátia gyakorlására és az érzelmek kifejezésére. A pedagógusok vagy szülők által mesélt történetek lehetőséget

adnak arra, hogy az érzékenyítő üzeneteket és értékeket közvetítsenek a gyermekek számára. Ezáltal megélethetik és feldolgozhatják a különböző élethelyzeteket és érzéseket, és megtanulhatják, hogyan legyenek empátikusabbak és elfogadóbbak.

Elmondható tehát, hogy az olyan tevékenységek, melyek bemutatják más kultúrák és életmódok sokféleségét, hozzájárulnak a kulturális érzékenység kialakításához, ezáltal a gyermekeknek lehetőségük nyílik a nyitottságra. A közösségi szolgálat vagy társadalmi problémákról szóló beszélgetések lehetőséget adnak arra, hogy a gyermekek szembenézzenek a társadalmi kihívásokkal és igazságtalanságokkal, és segítsenek azok megoldásában. A társadalmi felelősségvállalás gyakorlása révén a gyermekek megtanulhatják, hogy milyen fontos szerepük van a közösségükért és másokért való törődésben.

6. Összegzés

Mindannyian különbözőek vagyunk. Más kultúrákból, vallásokból, életkörülményekből és élethelyzetekből jövünk, más és más nehézségekkel kell megküzdenünk. Azonban mindezek ellenére ugyanazok az alapvető emberi jogaink és szükségleteink vannak. Az érzékenyítés fontos része mind a pedagógiai, mind a szülői felelősségvállalásnak. Ennek tudatos alkalmazása gyermekkorban megkérdőjelezhetetlen, szintúgy, mint a társadalomra gyakorolt pozitív hatása. De miért is olyan fontos ez a személetformálás? Fontos megérteni, hogy az érzékenyítő eszközök, tevékenységek alkalmazása hosszú távon hozzájárulhatnak a gyermek boldog és kiegyensúlyozott személyiségének kialakulásához, valamint segíthetnek abban, hogy az együttélés a társadalomban harmonikusabb és befogadóbb legyen. Kitűzött célom volt ennek kapcsán, hogy még jobban megismerjem az érzékenyítés szerepét gyermekkorban, és az erre alkalmas eszközöket.

A kutatás sikerességének érdekében megszólítottam a pedagógusokat és a szülőket is. Erre alkalmas módszer az online kérdőív volt, amely könnyű hozzáférést, gyors eredményeket biztosított. A résztvevők által kitöltött adatok azonnal rögzítésre kerültek, ez pedig felgyorsította az eredmények feldolgozását és publikálását.

Az érintettek nagy százalékban egyet értenek, hogy az érzékenyítés tudatos alkalmazásának helye van a nevelés folyamatában. A pedagógusok válaszaiból kiderült, hogy az általuk nevelt sajátos nevelési igényű gyermekeknek nagy részének nem volt gondja a beilleszkedéssel, hiszen társaik elfogadóak voltak. Ennek javára, különböző módszereket alkalmazva, mint például érzékenyítő beszélgetések, mesélés pozitív hatást gyakoroltak erre a folyamatra. Azok a szülők,

akik alkalmazták a mesélés módszerét az érzékenyítésre, szintén tapasztaltak pozitív változást a szemléletformálás tekintetében. Az érzékenyítő tevékenységek, legyenek azok iskolai projektek, közösségi események vagy az előszóban elhangzott mese, segíthet a gyermekek számára megérteni és elfogadni mások különböző élethelyzeteit, érzéseit és tapasztalatait. E folyamat mentén képesek lesznek jobban azonosulni mások helyzetével és érzéseivel, kialakítva az empátia és az elfogadás képességét, amely kiemelkedő fontosságú a társadalmi összetartás és az együttműködés szempontjából. A szakirodalmi áttekintés során alapos és átfogó ismeretre tettem szert a téma kapcsán, felmerülő kérdéseimre választ kaptam.

A kutatásom rávilágított arra, hogy ennek a szemléletformálásnak fontos szerepe és helye van gyermekek életében. Ehhez nélkülözhetetlen a szülői minta, a pedagógus által közvetített attitűd és a szemléletformáló eszközök. E három tényező az, ami segíthet kialakítani a gyermekekben az elfogadó, befogadó nézet alapfeltételeit. Elmondható, hogy a tudatos szemléletformáló nevelés és ennek eszközei pozitív hatást gyakorolnak a gyermekek befogadó személyiségfejlődésének érdekében. Úgy gondolom, a kutatásom módszerének szánt kérdőív sikeres volt, és ezáltal a kutatásom eredménye is. Természetesen, út közben fogalmazódtak meg bennem önreflektáló gondolatok, mely alapján a kutatás eredményesebb lehetett volna. Nem zárom ki a további kutatásokat ezzel a témával kapcsolatban, hiszen valóban szívügyemnek tekintem a befogadói szemléletre érzékenyítést a társadalmunk, a jövő nemzedéke számára.

A szakdolgozatom rávilágított arra, hogy az érzékenyítés sokkal fontosabb szerepet kéne, hogy betöltsön a gyermekek életében. A helyzet bár sokat javult az elfogadás terén, továbbra is vannak kihívások és nehézségek, és még sok munka vár ránk pedagógusként és szülőként is az igazságosság és az egyenlőség megvalósításában. Fontos, hogy hangot adjunk az együttműködésnek, az elfogadásnak és támogassuk azokat, akik eltérnek az átlagostól. Különbözőek vagyunk, mégis ugyanazon életnek vagyunk részei. Ez a felismerés arra ösztönözhet mindenkit, hogy megnyissuk szívünket és elménket mások iránt, és hogy megteremtjük az elfogadást és a kölcsönös tiszteletet a harmonikusabb és befogadóbb társadalomért.

Mindannyian mások vagyunk, mindannyian emberek vagyunk!

Irodalomjegyzék

2011. évi CXCV. törvény [Köznev. tv.] Köznev. tv. - 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye (jogtar.hu) (Letöltés ideje: 2024. 04.03.)

32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról (Letöltés ideje: 04.02.)

ADAMS, M., BELL, L. A., & GRIFFIN, P. (2007). Teaching for diversity and social justice. Routledge. New York E-book ISBN: 9780203940822 [9780203940822_previewpdf.pdf](#)
Letöltés ideje: 2024.04.15.

BAKONYI ANNA-KARCZEWICZ ÁGNES: Az óvodapedagógusok NAGY-KÖNYVE. Neteducatio Kft. Budapest 2016 155-159

BETTELHEIM, B. (1975,1976): *A mese bűvölete és a bontakozó gyermeki lélek*. Corvina Kiadó, Budapest

BOLDIZSÁR ILDIKÓ: *Meseterápia*, Magvető Könyvkiadó és kereskedelmi Kft. 2010

BÓDIS ZOLTÁN: A mese és a szakrális kommunikáció. In: Bálint Péter (szerk.) *Közelítések a meséhez. A mese értelmezhetőségei*. Didakt Kft. Debrecen.2003

BODROGI BARBARA – BERECZKEI TAMÁS – DEÁK ANITA (2017): Az érzelemszabályozás és az érzelmi intelligencia kapcsolata a kognitív átkezezési feladatban, *Magyar Pszichológiai Szemle* 2017, 72. 4/3. 509–531

BUDAPESTI POK ÓVODAI SZAKTANÁCSADÓI: Óvodáskorú gyermekek fejlődésének nyomon követése 2016.https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/pok/Budapest/szaktanacsadoi_anyagok/ovoda_Az_ovodaskoru_gyermekek_fejlodesenek_nyomon_kovetee_korr_002.pdf (Letöltve: 2023.10.08.)

DR. BIHARINÉ KALÁSZDI BEÁTA: Fogyatékosággal élők társadalmi inklúziója – nemzetközi jó gyakorlatok. Szellem és Tudomány a Miskolci Egyetem Alkalmazott Társadalomtudományok Intézetének folyóirata 2021/3. szám. 5-22. oldal

DR. KÁLMÁN ZSÓFIA (1995): *Bánatkő (Sérült gyermek a családban)*, Keraban Könyvkiadó, Budapest

DR.R. FEDOR ANITA – DR. HUSZTI ÉVA (2016): Kutatásmódszertani kézikönyv, Debreceni Egyetem Kiadó [content \(unideb.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024.04.03.)

EMBERI JOGOK EGYETEMES NYILATKOZAT: [Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata \(teljes szöveg\) - Manual for Human Rights Education with Young people \(coe.int\)](#) Letöltés ideje: 2024.03.09.

EGYEZMÉNY A GYERMEK JOGAIRÓL (Elfogadta az ENSZ Közgyűlése New York-ban, 1989. november 20-án. Magyarországon kihirdette az 1991. évi LXIV. törvény) [Az Egyezmény részes államai \(unicef.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024.03.09.)

GALAMBOS BARBARA: A mese lélektani hatása az óvodáskorú gyermekek számára <https://docplayer.hu/4753635-Galambos-barbara-a-mese-lelektani-hatasai-az-ovodas-koru-gyermekek-sza-mara-konstantin-filozofus-egyetem-nyitra.html> (Letöltve: 2023.11.19.)

GALAMBOS RITA-KISS VALÉRIA-LÁSZLÓ NOÉMI (2017): Érzékenyítés és felelősségvállalás fejlesztése a jogászképzésben Felelős kiadó: az Eötvös Loránd Tudományegyetem Állami és Jogtudományi Kar dékánja

GOLEMANN, D. (1995/1997): Érzelmi intelligencia. Háttér Kiadó, Budapest.

KÁDÁR ANNAMÁRIA: *Mesepszichológia*. Kulcslyuk Kiadó, 2013

KSH adatok: A magukat fogyatékosnak vallók korcsoport és a fogyatékoság típusa szerint [4.1.1.33. A magukat fogyatékosnak vallók korcsoport és a fogyatékoság típusa szerint \(ksh.hu\)](#) Letöltés ideje: 2024.03.10.

LISA BELKIN: What is Slow-Parenting? 2009
<https://parenting.blogs.nytimes.com/2009/04/08/what-is-slow-parenting/> (Letöltve: 2024.01.09.)

MAYER, J.D – SALOVEY, P.- (1997) : What is emotional intelligence?http://ei.yale.edu/wp-content/uploads/2014/02/pub219_Mayer_Salovey_1997.pdf (Letöltve: 2024.01.10)

MENTORHÁLÓ: A társadalmi érzékenyítés módszertana kisgyermekkorban II.:1. fejezet: Bevezetés: A társadalmi érzékenyítés módszertana kisgyermekkorban II. [A társadalmi érzékenyítés módszertana kisgyermekkorban II. \(jgypk.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024. 04.03.)

MÉREI, F., V. BINÉT Á. (2006): *Gyermeklélektan*. Medicina Könyv-kiadó, Budapest

MESTERHÁZI ZSUZSA – SZEKERES ÁGOTA (2021): A nehezen tanuló gyermekek iskolai nevelése, Elte Bárczi Gusztáv Gyógynevelési Kar, Budapest 459-490.

MICHAEL COLE-SHEILA R. COLE (2016): *Fejlődéslélektan* Osiris Kiadó, Budapest 300-465

NAGY ÁDÁM (2013): Szocializációs közegek Replika Társadalomtudományi folyóirat [83új.indb \(mtak.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024. 04.03.)

NAGY JÓZSEF, SZOMBATHELYINÉ DR. NYITRAI ÁGNES, DR. VIDÁKOVICH TIBOR (2017): Fejlesztés a mesékkel Mozaik Kiadó

NAGY JÓZSEF: 5-6 éves gyermekeink iskolakészültsége. Akadémia Kiadó, Budapest, 1980

UZSALYNÉ PÉCSI RITA (2010): A nevelés az élet szolgálata, Kulcs a muzsikához Kiadó, Pécs

ÚJSZÜLÖTTEKÉRT ALAPÍTVÁNY: Érzékenyítés elmélete és gyakorlata [kiadvany_04_web.pdf \(koraszulottekert.hu\)](#) (Letöltés ideje: 2024. 04.03.)

PIAGET, J., INHELDER, B. (1999): *Gyermeklélektan*. Osiris Kiadó, Budapest

PROF. DR. SEMSEI IMRE – DR. KOVÁCS KLÁRA (2016) : Inkluzív nevelés - inkluzív társadalom Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen

TÓTH-SZERCZ ÁGNES (2023): Köznevelésben használható, fogyatékoság iránti szemléletformáló programok KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓD, IX. ÉVF.2023/2. [A KÖZNEVELÉSBEN HASZNÁLHATÓ, FOGYATÉKOSSÁGOK IRÁNTI](#)

WINN, M. (1990): *Gyermekek gyermekkor nélkül*. Gondolat Kiadó, Budapest

ZÓKA KATALIN: *Varázseszközök az óvodában - Érzelmi, Erkölcsi Kompetenciák alakítása játékkal, verssel, mesével - A világ befogadásának elérhetősége* 7. sulINova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 2007

Melléklet

1. Pedagógusok kérdőíve

1. számú melléklet

Neme?

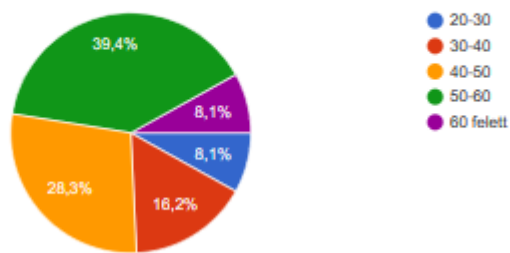
99 válasz

2. számú melléklet

Életkora?

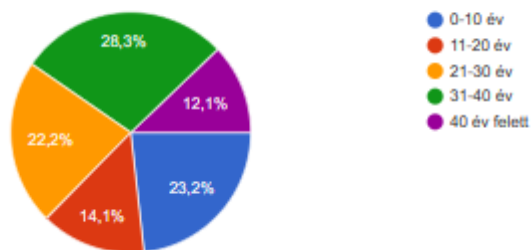
99 válasz

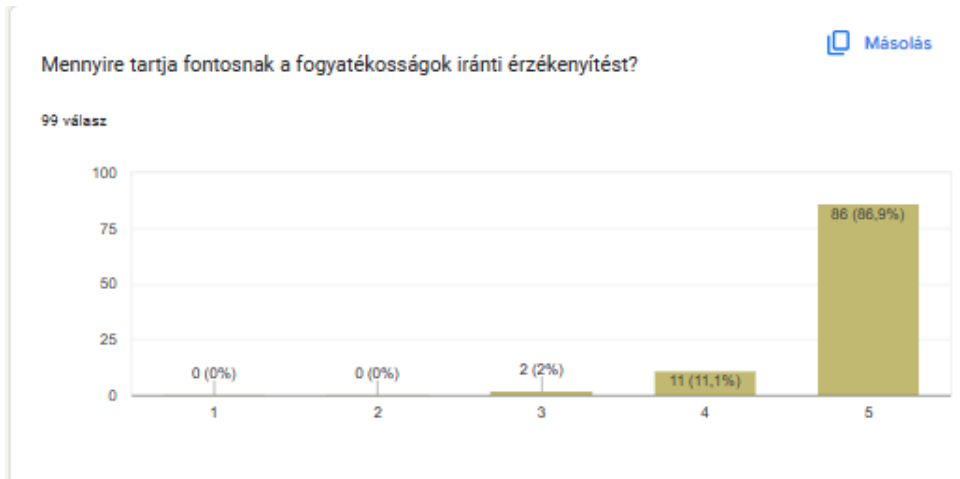
3. számú melléklet

Mióta dolgozik pedagógusként?

99 válasz

4. számú melléklet

5. számú melléklet

Fontosnak tartja a köznevelési intézményben történő megvalósulását?

99 válasz

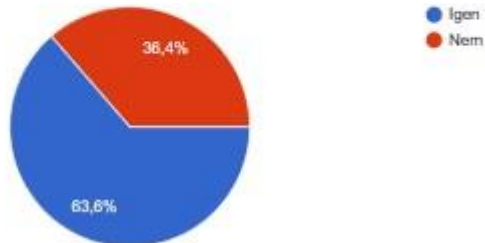
6. számú melléklet

<i>A válaszadó pedagógusok osztályában/csoportjában lévő SNI gyermekek diagnózisa, megjelenésük száma</i>	
Autizmus spektrum zavar	7 fő
Diszgráfia/Discalculia	2 fő
ADHD	4 fő
Hiperkinetikus magatartászavar	4 fő
Mozgáskorlátozott	1 fő
Látássérült	1 fő
Kevert specifikus fejlődési zavar	12 fő
Értelmi fogyatékkal élő	2 fő
BTMN	1 fő
Elektív mutizmus	1 fő
A beszéd és beszédnyelv specifikus fejlődési rendellenességei	8 fő
SMA2	1 fő
Pervazív fejlődési zavar	6 fő

7. számú melléklet

Volt előzetes ismerete/tapasztalata a sajátos nevelési igényekről az adott BNO kóddal/diagnózissal kapcsolatban?

99 válasz

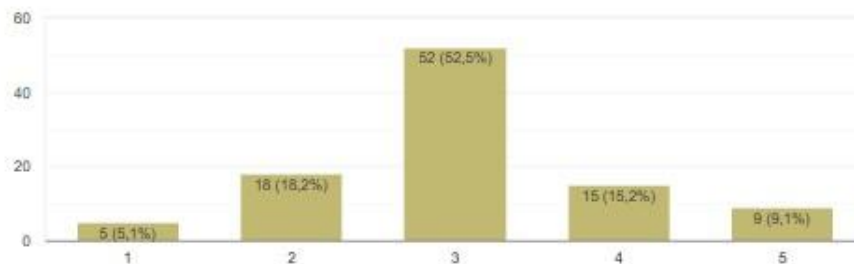

8. számú melléklet

Hogy ítéli meg a sajátos nevelési igényű gyermekek a csoportba/osztályba való beilleszkedését?

Másolás

99 válasz

9. számú melléklet

Az osztály/ csoporttársak hogyan viszonyulnak az SNI, atipikusan fejlődő gyermekhez?

99 válasz

Elfogadják

Nem rekesztik ki őket, szívesen fogadják közeledésüket, baráti kapcsolataik is vannak.

Mivel a pedagógus személye szeretetteljes, elfogadó és empatikus volt, így a csoporttársak is így közeledtek az snis gyermekhez. Nem volt probléma.

Nem értik a sajátosságát, nehezen fogadják el

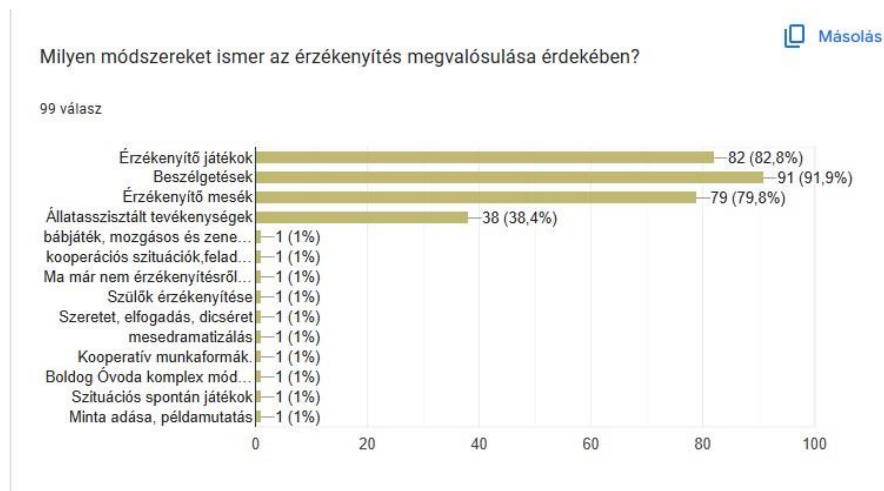
Jól

Kiközösítik

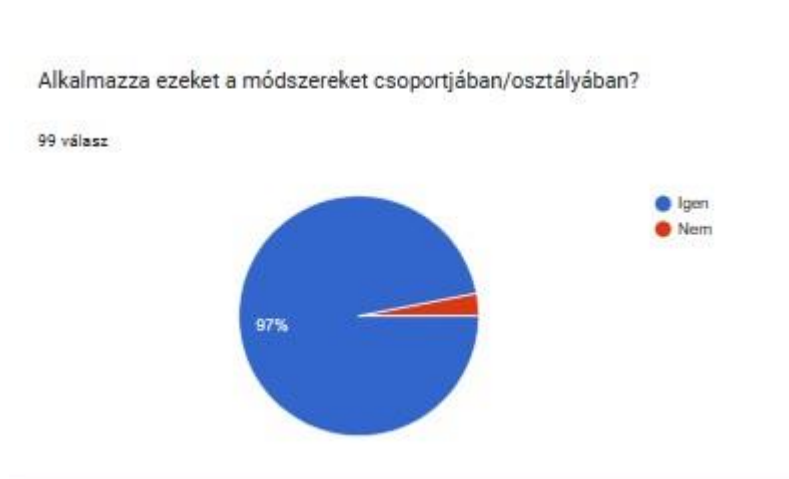
Ez leginkább rajtunk, pedagógusokon múlik. Ha mi segítjük őket az elfogadásban, felkészítjük őket, és menedzseljük a folyamatokat, akkor a társak is elfogadóak lesznek.

Segítik és szeretik

10. számú melléklet

11. számú melléklet

12. számú melléklet

13. számú melléklet

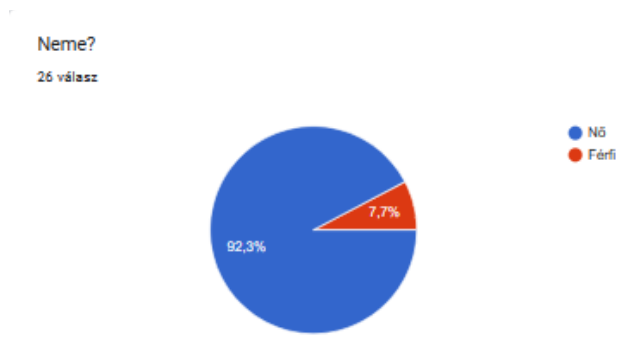

14. számú melléklet

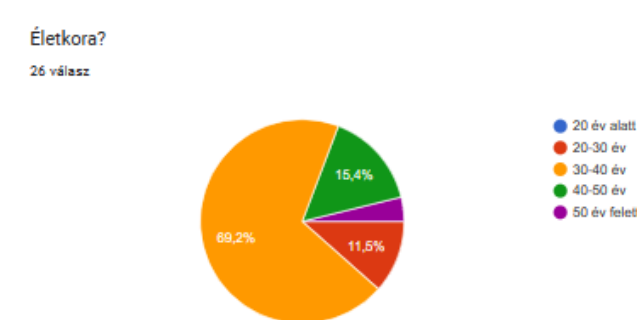

2. Szülők kérdőíve

15. számú melléklet

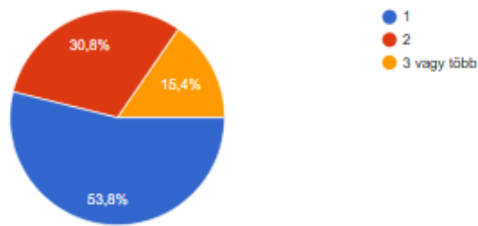
16. számú melléklet

17. számú melléklet

Hány gyermeke van?

26 válasz

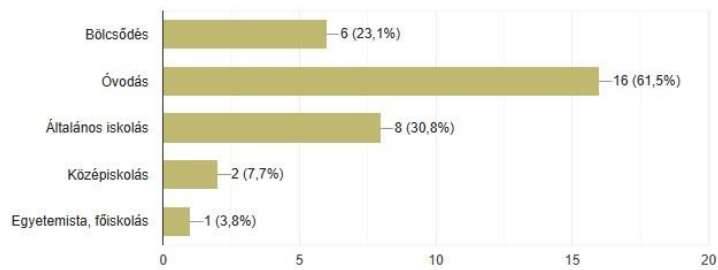

18. számú melléklet

Milyen életkorúak?

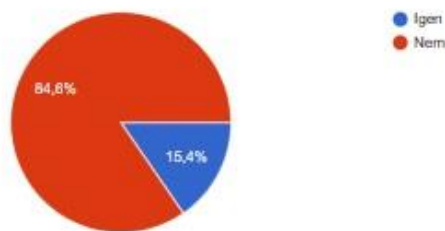
26 válasz

19. számú melléklet

Van-e a családjában sajátos nevelési igényű gyermek?

26 válasz

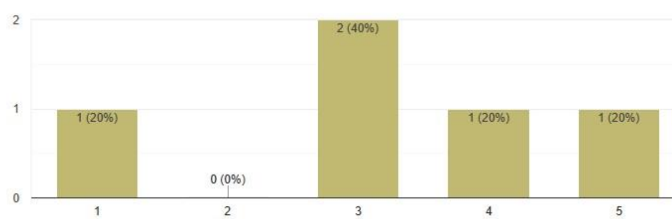

20. számú melléklet

Amennyiben az előző kérdésre a válasza igen, milyen volt gyermeke intézménybe történő beilleszkedése?

5 válasz

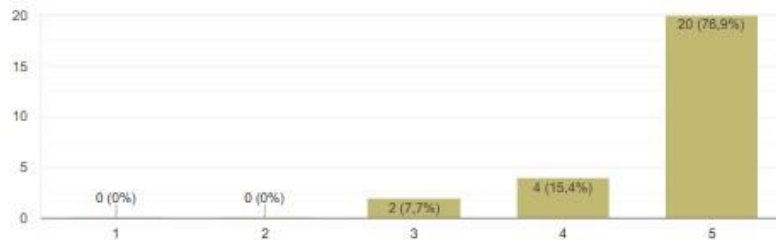

21. számú melléklet

Mit gondol az érzékenytésről? Fontosnak tartja?

Másolás

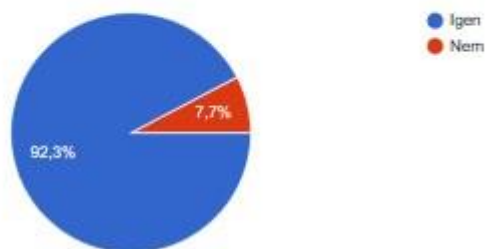
26 válasz

22. számú melléklet

Ön szerint a mese alkalmas lehet az érzékenytésre?

26 válasz

23. számú melléklet

Amennyiben az előző kérdésre a válasza igen volt, kérem írja le, mely mese volt az.

19 válasz

Órangyal című kötet

Alexander könyve

Kitalált mese

Bartos Erika: Órangyal

Bartos Erika: Órangyal c. könyve.

Berkein T. Petra mesekönyvei sérült gyermekekről szóló mesekönyveit többször elolvastuk már.

Némó nyomában, szerintem a rút kiskacsa is ide tartozhat, jégkorszakban sid is jelképezhet sztem ilyesmit, bing nyuszí,

Patkódobbanás

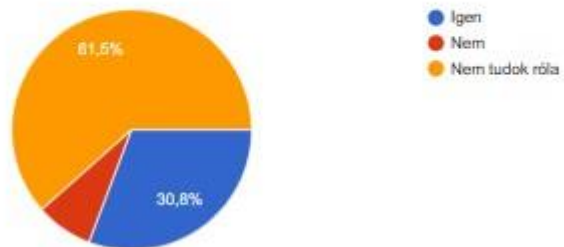
Micimackó: Füles farka

24. számú melléklet

A gyermekének pedagógusa alkalmazott-e valamilyen módszert az érzékenyítés érdekében?

 Másolás

26 válasz

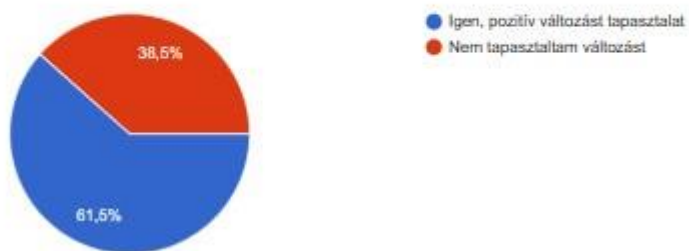

25. számú melléklet

Amennyiben válasza igen, észrevett bármilyen irányban történő változást gyermekével kapcsolatban?

 Másolás

13 válasz

3. Konzulensi nyilatkozat

NYILATKOZAT

Farkasné Németh Anna (hallgató Neptun azonosítója: RC4UI4) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2024.04.20.

Belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendő.

³ A megfelelő aláhúzendő.

4. Hallgatói nyilatkozat

NYILATKOZAT

a szakdolgozat nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

A hallgató neve: Farkasné Németh Anna
A Hallgató Neptun kódja: RC4UI4
A dolgozat címe: Érzékenyítés gyermekkorban
A megjelenés éve: 2024.
A konzulens intézetének neve: Magyar Agrár - és Élettudományi Egyetem
Neveléstudományi Intézet
A konzulens tanszékének a neve: Gyógypedagógiai Tanszék

Kijelentem, hogy az általam benyújtott szakdolgozat egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

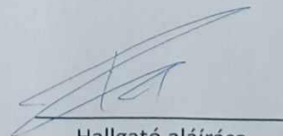
A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkori szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumába. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem MATER Hallgatói Dolgozatok repozitóriumában.

Kelt: 2024. április 21.

Hallgató aláírása

Köszönetnyilvánítás

Hálával tartozom kisfiamnak, Leventének és férjemnek, akik végtelen türelemmel, megértéssel és szeretettel támogattak az elmúlt időszakban. Szeretnék megköszönni minden segítséget a családomnak, amellyel hozzájárultak a tanulmányaim és a szakdolgozatkészítés során. Támogatásuk és biztatásuk nélkül sokkal nehezebb lett volna átlendülni az egyes akadályokon.

Nem utolsó sorban, szeretném megköszönni konzulensemnek, Tóth-Szerecz Ágnesnek a szakdolgozat leadása előtti időszakban nyújtott támogatását, türelmét és biztatását. Az Ő vezetése és segítsége, iránymutatása rendkívül fontos volt ahhoz, hogy a kutatásom sikeres legyen.